

A Douăzeci și doua Olimpiadă internațională de lingvistică

Taipei (Taiwan), 20–27 iulie 2025

Problema pentru competiția pe echipe

Această problemă abordează câteva limbi vorbite în estul Nepalului, care aparțin ramurii kiranti a familiei sino-tibetane. Făcând parte din aceeași familie de limbi, limbile kiranti sunt rude îndepărtate ale limbilor chineze, lucru care poate fi observat comparând următoarele cuvinte din athpare (ramura kiranti) cu corespondentele lor în mandarină, cantoneză și hokkien (ramura chineză):

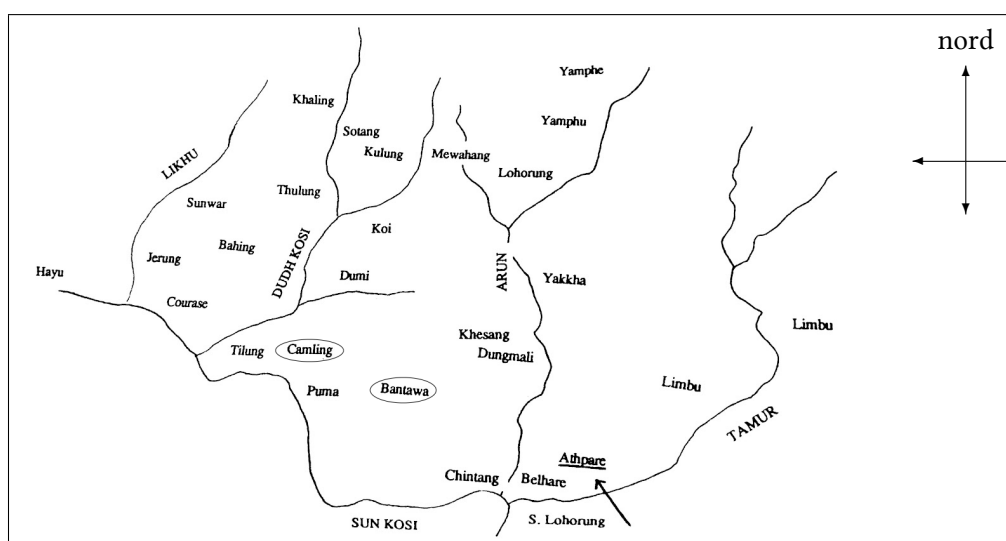
athpare	sima	<i>a muri</i>	mandarină	si3	<i>a muri</i>
athpare	sepma	<i>a ucide</i>	cantoneză	saat3	<i>a ucide</i>
athpare	khomma	<i>a căuta</i>	hokkien	khòa ⁿ	<i>a vedea, a privi, a observa</i>

În limbile kiranti, pronumele personale pot face referire la o persoană (singular), două persoane (dual: $\bigcirc_{du}$) sau mai mult de două persoane (plural: $\bigcirc_{pl}$). De asemenea, există o distincție între ‘noi, inclusiv tu’ („noi” inclusiv: noi^+) și ‘noi, fără tine’ („noi” exclusiv: noi^-); de exemplu noi^+_{du} = ‘eu + tu’. Nu există o distincție între pronume pe baza genului, așa că, pentru simplitate, problema utilizează formele masculine (*el*, *ei*).

Verbele din kiranti se modifică în funcție de subiectul și obiectul acțiunii, însă o singură formă verbală se poate adesea folosi pentru mai mult de o pereche subiect-obiect. Acest lucru se poate vedea în următoarele seturi de exemple în athpare. Verbele sunt date cu scris îngroșat.

unna khani	masedie	<i>el v_{pl}-a omorât</i>
unciņa khani	masedie	<i>ei_{du/pl} v_{pl}-au omorât</i>
khanciya aņa	asetciciņa	<i>voi_{du} mă veți omori</i>
khanna anciņa	asetciciņa	<i>tu ne^-_{du} vei omori</i>

⚠ Athpare este vorbită de circa 5000 de persoane în câteva sate din districtul Dhankuta din estul Nepalului. Vedeți harta de mai jos.

Harta zonei lingvistice kiranti

(sursă: Ebert 1997, *A Grammar of Athpare* ‘O gramatică a limbii athpare’)

Partea I. Camling

Limba camling (sau chamling) este o limbă kiranti vorbită de circa 80 000 de persoane în jurul distric-
tului Khotang. **c** = ț. **ə** = ă. **h** indică aspirarea consoanei precedente. **ng** = *n* în cuvântul *cangur*. **y** = *i*
în *iarbă*. **~** indică nazalizarea unei vocale.

- (a) Mai jos sunt câteva verbe în dialectul de nord-vest al limbii camling și traduceri lor în lim-
ba română. Verbele și traduceri lor sunt împărțite în grupe de 8, iar în cadrul fiecărui grup
traducerile sunt prezentate în ordine aleatorie.

Faceți corespondențele între verbe și traduceri lor.

1. takhisika	3. lodace	5. khisunga	7. khisumke
2. palodunga	4. tyoku	6. lodumka	8. talodăi
A. noi _{pl} ⁻ îl vom pieptăna		E. el l-a văzut	
B. noi _{du} ⁺ îi/le _{du/pl} vom povesti		F. tu ne _{pl} ⁻ -ai pieptănat	
C. eu l-am pieptănat		G. tu îmi vei povesti,	
D. el mi-a povestit,		voi _{du/pl} îmi veți povesti	
ei _{du/pl} mi-au povestit		H. noi _{du} ⁻ i-am povestit	

9. taprata	11. takhatine	13. khicka	15. ryunga
10. mirie	12. khice	14. prataci	16. dungi
I. noi _{pl} ⁺ am băut		L. voi _{pl} veți merge	
J. noi _{du} ⁺ ne vom certa;		M. tu ai strigat	
ei _{du} se vor certa		N. noi _{du} ⁻ ne-am certat	
K. noi _{du} ⁺ am strigat;		O. ei _{pl} vor râde	
ei _{du} au strigat		P. eu am râs	

17. taidunga	19. taidaci	21. paidunga	23. idacka
18. paidacka	20. idunga	22. idaci	24. paidaci
Q. eu i-am dat		ei _{du/pl} mi-au dat	
R. el v _{du} -a dat,		U. el ne _{du} ⁻ -a dat,	
ei _{du/pl} v _{du} -au dat;		ei _{du/pl} ne _{du} ⁻ -au dat	
voi _{du} i/le _{du/pl} -ați dat		V. tu mi-ai dat,	
S. ei _{du} i/le _{du/pl} -au dat;		voi _{du/pl} mi-ați dat	
el ne _{du} ⁺ -a dat,		W. noi _{du} ⁺ i/le _{du/pl} -am dat	
ei _{du/pl} ne _{du} ⁺ -au dat		X. noi _{du} ⁻ i/le _{du/pl} -am dat	
T. el mi-a dat,			

25. seine	27. khinane	29. khōna	31. tōne
26. inani	28. prainha	30. lonani	32. cainhani
Y. <i>eu te-am privit,</i> <i>noi_{du/pl}⁻ te-am privit</i>		<i>noi_{du/pl}⁻ am strigat la tine</i>	
Z. <i>eu vă_{pl} voi pieptăna,</i> <i>noi_{du/pl}⁻ vă_{pl} vom pieptăna</i>		DD. <i>eu v_{pl}-am bătut,</i> <i>noi_{du/pl}⁻ v_{pl}-am bătut</i>	
AA. <i>eu v_{pl}-am dat,</i> <i>noi_{du/pl}⁻ v_{pl}-am dat</i>		EE. <i>eu te voi omori,</i> <i>noi_{du/pl}⁻ te vom omori</i>	
BB. <i>eu te voi vedea,</i> <i>noi_{du/pl}⁻ te vom vedea</i>		FF. <i>eu v_{pl}-am povestit,</i> <i>noi_{du/pl}⁻ v_{pl}-am povestit;</i> <i>eu v_{pl}-am vândut,</i> <i>noi_{du/pl}⁻ v_{pl}-am vândut</i>	
CC. <i>eu am strigat la tine,</i>			

33. ritumcum	35. pacaidhunga	37. setumcumka	39. patyokacka
34. taphlodace	36. losungcunga	38. praidhăi	40. talodyucyu
GG. <i>tu le_{pl}-ai povestit</i>		KK. <i>voi_{du} îl veți ajuta</i>	
HH. <i>eu i_{du/pl}-am vândut</i>		LL. <i>el m-a bătut,</i> <i>ei_{du/pl} m-au bătut</i>	
II. <i>el ne_{du}⁻-a văzut,</i> <i>ei_{du/pl} ne_{du}⁻-au văzut</i>		MM. <i>noi_{pl}⁺ am râs de ei_{du/pl}</i>	
JJ. <i>eu voi striga la el</i>		NN. <i>noi_{pl}⁻ i_{du/pl}-am omorât</i>	

- (b) Aici sunt încă 10 verbe, de data aceasta în dialectul de sud-est al limbii camling, și traduceri lor în limba română. Faceți corespondențele între verbe și traduceri lor. Unele din aceste verbe sunt la fel în ambele dialecte.

41. khamipaidhe	43. pata	45. khapaidhace	48. khangyo
		46. khatapaidhine	49. khata
42. khataphoda	44. tata	47. khakhanga	50. mita
OO. <i>tu ai venit;</i> <i>el l-a adus</i>		TT. <i>el îl va privi</i>	
PP. <i>el m-a privit, el ne_{du/pl}⁺-a privit</i>		UU. <i>el a mers</i>	
QQ. <i>tu m-ai ajutat, tu ne_{du/pl}⁻-ai ajutat</i>		VV. <i>ei_{pl} vor striga la mine/noi_{du/pl}[±]</i>	
RR. <i>el a strigat</i>		WW. <i>ei_{pl} au venit</i>	
SS. <i>voi_{pl} veți striga la mine/noi_{du/pl}⁻</i>		XX. <i>ei_{du} vor striga la mine/noi_{du/pl}[±]</i>	

Partea a II-a. Bantawa

Limba bantawa este o limbă kiranti vorbită de circa 160 000 de persoane în jurul districtului Bhojpur din estul Nepalului, la est de districtul Khotang. $c = \text{ʈ}$. h indică aspirarea consoanei precedente. $i \approx \hat{i}$ în *înalt*. $\eta = n$ în cuvântul *cangur*. $w = u$ în *lua*. $y = i$ în *iarbă*. ʔ este o consoană (așa-numita ocluziune glotală).

- (c) Pe următoarele pagini se dau câteva verbe în bantawa. Verbele și traduceri lor sunt împărțite în grupe de 12, iar în cadrul fiecărui grup traduceri sunt prezentate în ordine aleatorie.

Faceți corespondențele între verbe și traduceri lor.

1. tisici	4. tatcuŋcuʔa	7. ittacu	10. ici
2. paraŋyaŋ	5. setniŋni	8. tiʔiyaŋa	11. patŋa
3. patna	6. tiʔittu	9. pattum	12. pattuŋ
A. $noi_{du/pl}^-$ <i>te/vă_{du/pl} omoram;</i> $noi_{du/pl}^-$ <i>te/vă_{du/pl} omorâm</i>		F. <i>eu strigam</i>	
B. noi_{pl}^+ <i>am strigat la el;</i> noi_{pl}^+ <i>vom striga la el</i>		G. <i>tu râdeai</i>	
C. <i>eu voi striga</i>		H. <i>tu ai râs de el;</i> <i>tu vei râde de el</i>	
D. <i>eu am strigat la tine;</i> <i>eu voi striga la tine</i>		I. noi_{du}^- <i>îl aducem</i>	
E. <i>eu am strigat la el;</i> <i>eu voi striga la el</i>		J. voi_{du} <i>veți muri</i>	
		K. noi_{du}^+ <i>am râs de el</i>	
		L. noi_{du}^+ <i>vom râde</i>	

13. nik^hat	16. nik^hattaci	19. ik^hatta	22. nik^hattin
14. ik^hatcu	17. tik^hatcu	20. tik^hatnin	23. nik^hattaciʔa
15. ik^hattaŋciŋ	18. tik^hatŋa	21. tik^hattaŋniŋ	24. tik^hatŋaŋniŋ
M. tu $ne_{du/pl}^-$ <i>-ai luat,</i> $voi_{du/pl}$ $ne_{du/pl}^-$ <i>-ați luat;</i> tu $ne_{du/pl}^-$ <i>vei lua,</i> $voi_{du/pl}$ $ne_{du/pl}^-$ <i>veți lua</i>		S. voi_{pl} <i>mă veți lua</i>	
N. ei_{du} <i>m-au luat</i>		T. <i>tu mă vei lua</i>	
O. el ne_{du}^- <i>-a luat,</i> $ei_{du/pl}$ ne_{du}^- <i>-au luat</i>		U. voi_{du} <i>îl veți lua</i>	
P. ei_{du} <i>îl vor lua</i>		V. el <i>te va lua,</i> $ei_{du/pl}$ <i>te vor lua</i>	
Q. el ne_{du}^+/v_{du}^+ <i>-a luat,</i> $ei_{du/pl}$ ne_{du}^+/v_{du}^+ <i>-au luat</i>		W. el v_{pl}^- <i>-a luat,</i> $ei_{du/pl}$ v_{pl}^- <i>-au luat;</i> el v_{pl}^- <i>va lua,</i> $ei_{du/pl}$ v_{pl}^- <i>vor lua</i>	
R. voi_{pl} <i>m-ați luat</i>		X. ei_{pl} <i>l-au luat</i>	

25. iptuŋ	28. k^hamyumcimka	31. tiwadcuci	34. wattacuʔa
26. tiʔinacuci	29. itnanin	32. incuʔa	35. pim
27. waknaci	30. k^hattu	33. tik^hansumcim	36. t^haktumka
Y. noi_{pl}⁻ l-am adus în sus; noi_{pl}⁻ îl vom aduce în sus Z. eu am râs de voi_{pl}; eu voi râde de voi_{pl} AA. voi_{du} i_{du/pl}-ați vândut BB. eu v_{du}-am făcut să intrați; eu v_{du} voi face să intrați CC. voi_{du} îi_{du/pl} veți face să (îl) poarte DD. noi_{du}⁻ l-am făcut să (îl) poarte EE. voi_{pl} i_{du/pl}-ați trimis;			
FF. el l-a luat; el îl va lua GG. noi_{du}⁻ îl vom vinde HH. noi_{pl}⁻ îi_{du/pl} priveam; noi_{pl}⁻ îi_{du/pl} privim II. eu l-am pus la somn; eu îl voi pune la somn JJ. noi_{pl}⁺ i-am dat; noi_{pl}⁺ îi vom da			
37. mik^hiya	40. mik^hiyəŋa	43. imsinka	46. waruŋu
38. imca	41. k^hin	44. k^hatyaŋ	47. k^hat
39. k^haraŋaci	42. waŋaŋ	45. mik^hiyəŋ	48. t^haŋŋa
KK. eu am intrat LL. noi_{du}⁺ mergeam; ei_{du} mergeau MM. noi_{pl}⁻ am dormit; noi_{pl}⁻ vom dormi NN. ei_{pl} s-au certat OO. eu voi veni sus PP. ei_{pl} se certau			
QQ. el merge RR. noi_{pl}⁺ ne-am certat; noi_{pl}⁺ ne vom certa SS. noi_{du}⁻ vom dormi TT. ei_{pl} se ceartă UU. el va merge VV. el îl purta			

Partea a III-a. Camling și bantawa

- (d) Pe aceeași pagina se dau unele grupuri verbale în română (1–36) și unele forme verbale în camling (A–O) și bantawa (AA–OO).

Fiecare grup verbal din română are o formă verbală corespunzătoare fie în camling, fie în bantawa. Faceți corespondențele între fiecare grup verbal din limba română și forma verbală corespunzătoare din kiranti. Unele forme verbale din kiranti corespund mai multor grupuri verbale în română.

1. $ei_{du} ne_{pl}^-$ -au adus dincolo	19. $voi_{pl} le_{pl}^-$ -ați aruncat (ceva)
2. $el m$ -a întâlnit	20. $noi_{pl}^+ i_{du}$ -am prevenit
3. $tu mă$ trimiteai	21. $voi_{pl} îl$ tachinați
4. noi_{du}^- am dansat pentru ei_{du}	22. $ei_{pl} ne_{pl}^-$ vor îmbrățișa
5. ei_{du} îți vor lăsa (ceva)	23. voi_{du} mă veți deranja
6. $eu îi_{du}$ voi ciupi	24. $ei_{pl} (l)$ -au omorât pentru tine
7. noi_{pl}^- vom spune	25. $voi_{pl} ne_{du}^-$ -ați implorat
8. voi_{du} m-ați pieptănat	26. $el îți$ va lăsa (ceva)
9. $tu l$ -ai măcinat	27. $voi_{du} ne_{du}^-$ -ați implorat
10. $ei_{pl} îi_{du}$ vor ajuta	28. $el l$ -a adus în jos
11. noi_{du}^- îi _{pl} chemăm	29. $ei_{du} (l)$ -au omorât pentru tine
12. $el mă$ va lovi cu piciorul	30. $noi_{du}^+ îi_{pl}$ vom mătura
13. $el i_{pl}$ -a măturat	31. noi_{pl}^+ vom spune
14. $el ne_{du}^+$ ciupe	32. $eu îi_{pl}$ voi măcina
15. $el vă_{pl}$ va călca în picioare	33. $el ne_{pl}^-$ -a adus dincolo
16. $el ne_{pl}^-$ va îmbrățișa	34. $noi_{pl}^+ îl$ vom arunca
17. $tu i_{du}$ -ai ajutat	35. $el îl$ va pune
18. $ei_{pl} vă_{pl}$ vor călca în picioare	36. $tu i_{pl}$ -ai ținut

camling (dialectul de nord-vest)

A. bikucyu	F. pakyo	K. takhlakine
B. chikõicõi	G. paphlodocyo	L. tangaide
C. horsumne	H. ringike	M. tangakacka
D. ityu	I. tahordumcum	N. tangasyucyu
E. pabaidika	J. taiku	O. taseida

bantawa

AA. bikcuci	FF. nib ^h emsinka	KK. tik ^h ansanyan
BB. butcuŋcuciʔa	GG. nic ^h ikciŋ	LL. tinetŋaŋciŋ
CC. ceŋsumcim	HH. t ^h optacuciʔa	MM. tip ^h asuci
DD. id ^h apɲa	II. tik ^h ittanɲi	NN. wintuŋciŋ
EE. ituwan	JJ. ticurumyum	OO. yiŋin

(e) Traduceți aceste verbe din limba camling în limba română, listând toate interpretările posibile:

i. idum	iii. rinaci	v. khangucyu
ii. talosumcumne	iv. tadungdi	vi. tadungace

(f) Traduceți aceste verbe din limba bantawa în limba română, listând toate interpretările posibile:

i. ticattanɲi	iii. tiduŋyan	v. taciŋciʔa	vii. paraŋa
ii. niseran	iv. piwacu	vi. nitaraci	viii. iptuci

(g) Traduceți în limba bantawa:

i. voi _{du} intrați (prezent)	iii. tu îl vinzi
ii. eu îi _{pl} puneam la somn	iv. ei _{du} îi _{du} piaptănă

(h) Traduceți în bantawa și camling (dând formele din ambele dialecte ale camling, dacă acestea diferă):

i. noi _{pl} ⁻ îl vom aduce	vii. noi _{du} ⁺ am mers
ii. el ne _{du} ⁻ -a dat	viii. voi _{pl} veți striga la mine
iii. noi _{du} ⁻ vom veni	ix. ei _{du} vor râde de voi _{du}
iv. ei _{du} vă _{pl} vor pieptăna	x. ei _{pl} au murit
v. noi _{du} ⁻ te-am omorât	xi. el l-a ajutat
vi. noi _{pl} ⁻ ne-am certat	xii. voi _{pl} îl veți omori

—Samuel Ahmed

Redactori: Samuel Ahmed, Ákos Blaskovics, Ivan Derjanski (redactor tehnic), Xenia Ghiliarova, Shinjini Ghosh, Stanislav Gurevici, Boris Iomdin, Bruno L'Astorina, Eimear McKnight, Dan-Mircea Mirea, Tung-Le Pan (redactor-șef), Aleksejs Peguševs, Jan Petr, Alexandr Piperski, Maria Rubinștein, Kazune Sato, Milena Veneva, Elysia Warner.

Textul în română: Dan-Mircea Mirea.

Succes!

A Douăzeci și doua Olimpiadă internațională de lingvistică

Taipei (Taiwan), 20–27 iulie 2025

Foaie de răspunsuri

Echipa:

⚠ Explicațiile adiționale, pe lângă răspunsurile în sine, nu se cer și nu vor fi punctate.

Partea I.

(a)

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.
17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.
25.	26.	27.	28.	29.	30.	31.	32.
33.	34.	35.	36.	37.	38.	39.	40.

(b)

[illegible]

Partea a II-a.

(c)

[illegible]

Partea a III-a.

(d)

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.
25.	26.	27.	28.	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.	36.

(e)

- i. idum — _____
- ii. talosumcumne — _____
- iii. rinaci — _____
- iv. tadungdi — _____
- v. khangucyu — _____
- vi. tadungace — _____

(f)

- i. ticattaŋciŋ — _____
- ii. niseran — _____
- iii. tidunyan — _____
- iv. piwacu — _____
- v. taciŋci?a — _____
- vi. nitaraci — _____
- vii. paraŋa — _____
- viii. iptuci — _____

(g)

- i. voi_{du} intrați (prezent) — _____
- ii. eu îi_{pl} puneam la somn — _____
- iii. tu îl vinzi — _____
- iv. ei_{du} îi_{du} piaptănă — _____

(h)

	bantawa	camling
i. noi _{pl} ⁻ îl vom aduce		
ii. el ne _{du} ⁻ -a dat		
iii. noi _{du} ⁻ vom veni		
iv. ei _{du} vă _{pl} vor pieptăna		
v. noi _{du} ⁻ te-am omorât		
vi. noi _{pl} ⁻ ne-am certat		
vii. noi _{du} ⁺ am mers		
viii. voi _{pl} veți striga la mine		
ix. ei _{du} vor râde de voi _{du}		
x. ei _{pl} au murit		
xi. el l-a ajutat		
xii. voi _{pl} îl veți omorî		